

■ Tema: Säkerhet

Stockholmsföretag evakuerade 2.000 personer från Afghanistan: "Varje minut räknades"

Att evakuera över 2.000 personer från ett kaosartat Afghanistan var ett uppdrag på liv och död. Stockholmsbaserade Vesper Group berättar nu detaljerat om hur arbetet gick till.

"Det var en mänsklig misär", säger Thomas Sjöström, som var säkerhetsansvarig för Vesper i Afghanistan.

Efter USA:s uttåg ur landet måste många globala säkerhetsföretag leta intäktsmöjligheter på annat håll.

Gustaf Andersson ✉

Publicerad: 15 november 2021, 22:16

Thomas Sjöström (numera affärsområdeschef) och nye vd:n Richard Möller var båda delaktiga i säkerhetsföretaget Vesper Groups arbete med att evakuera över 2.000 personer från Afghanistan i augusti. **Foto:** Joey Abrait

Vesper Group har sedan 2008 haft avtal med den svenska staten om att skydda den svenska ambassaden i Afghanistan, och även den danska och norska.

Efter att USA och dess militär bestämt att de skulle lämna och evakuera alla personal i Afghanistan efter 20 år – vilket inkluderade andra allierade länder – innebar det slutet på uppdraget.

Slutdatum sattes till den 31 augusti när de sista personerna skulle ha lämnat landet.

Evakueringen från Afghanistan blev dramatisk – och en kamp på liv och död. När talibanerna – som nu styr landet – närmade sig Kabul i mitten av augusti blev situationen ohållbar.

”Alla märkte att det gick åt fel håll, men ingen kunde tro att det skulle gå så fort. Våra hjärnor hade gått på högvarv länge. UD hade samma problematik och vi hade samarbetat under en tid för att finna lösningar”, säger Thomas Sjöström som var säkerhetsansvarig för Vesper i Afghanistan.

Vesper Group hade placerat ut en svensk flagga som ett riktmärke så att alla som skulle evakueras skulle ta sig till samlingsplatsen. **Foto:** Vesper Group

Säkerhetsföretaget fick först hem all diplomatisk personal. Hemma i Sverige väcktes en opinion om att även afghaner som varit lokalanställda på ambassaden med familjer skulle tas till Sverige samt övriga svenskar som befann sig i landet, MR-aktivister och tolkar.

”Det var ett otroligt politiskt tryck och vi blev verktyget i detta”, säger Richard Möller som vid tidpunkten var kontaktpersonen i Sverige och nu är nytillträdd vd.

Ett enskilt uppdrag upprättades på kort tid där regeringen, Försvarsmakten, Utrikesdepartementet och Migrationsverket var inkopplade, och personal från Vesper som kommit hem ställde frivilligt upp på att åka tillbaka.

Vad uppdraget kostade den svenska staten vill och kan inte företaget svara på.

”Det är en säkerhetsskyddad uppgift så det går vi inte in på. Men säkerhet i högriskländer medför kostnader i förhållande till risker och till den kvalitet som måste upprätthållas”, säger Richard Möller.

Det har gått snart tre månader sedan 1.100 svenskar och anställda evakuerades från Afghanistan, samt ytterligare 1.000 med norsk och dansk koppling. Totalt handlade det om 2.144 personer.

Kabuls flygplats var hårt bevakad. ”Det var en mänsklig misär med barn och kvinnor som låg nedtrampade”, säger Thomas Sjöström, som var säkerhetsansvarig för Vesper i Afghanistan. **Foto:** Vesper Group

Ingen med svensk koppling skadades i självbombsattentatet nära flygplatsen i Kabul 26 augusti där över 200 personer omkom. Men minnena är plågsamma från insatsen där liv stod på spel.

”Det var en mänsklig misär med barn och kvinnor som låg nedtrampade. Det sköts i luften och det sköts tårgas. Vi kämpade med att identifiera kollegor och vänner i det här kaoset och rädda dem och deras familjer. Samtidigt hade talibanerna samlat ihop lik och stod bredvid och förhandlade med brittiska styrkor om att få dem brända inne på flygplatsområdet. Det var surrealistiskt”, säger Thomas Sjöström.

Sammanlagt pågick evakueringen i nio dagar. Totalt deltog ett 30-tal Vesperanställda i arbetet från både Sverige och Danmark.

”Man kom in i något slags stridsrytm där sömn och föda nedprioriterades och varje minut räknades. I det läget får man energi av varje människa man räddar”, säger Thomas Sjöström.

Kabuls flygplats var hårt bevakad av talibanerna via olika checkpoints utanför flygplatsen.

”Vårt uppdrag var att få in alla svenskar till gatorna. Det är ett stort område med en militär del och en civil del med ett stort parameterskydd med höga murar och ett fåtal accesspunkter som nu var stängda där 10.000-tals försökte ta sig in”, säger Thomas Sjöström.

En passage till gaten på Kabuls flygplats. **Foto:** Vesper Group

Väl inne vid gatorna flögs de personer som lyckats ta sig in ut ur landet.

”Försvarsmakten ställde upp med flygresurser som landade ett antal gånger per dygn, men alla i det internationella samfundet delade på flygresurserna och det var totalt 120 starter per dygn med militära transportflygplan till Islamabad, Qatar och Tbilisi”, säger Thomas Sjöström och fortsätter:

”I vissa fall kunde lokalanställda efter att de kom in på säkert område på flygplatsen lägga sig på en svensk säng i Stockholm efter tio timmar”.

När USA lämnade Afghanistan efter 20 år försvann miljardinkomster för många säkerhetsföretag. Vesper Group tillhör dem som nu måste leta nya intäktsmöjligheter för sin underrättelseverksamhet.

Förra året omsatte bolaget 138 miljoner kronor och gjorde ett resultat efter finansnetto på strax under 16 miljoner kronor.

”Tittar man på hela säkerhetsbranschen så är det en väldigt stor del som tappar mark när Afghanistan föll. Men det är så den här branschen fungerar, då tar man sig in i en annan del”, säger Richard Möller.

Han ser högriskländer som den främsta arenan för nya intäktsmöjligheter.

”Där vi är starka och har lång erfarenhet. Men även i Sverige där jag tror att vi kommer att se uppdrag i takt med ökande hot mot kritisk infrastruktur och andra skyddsvärden för Sverige.”

VESPER GROUP

Verksamhet: Underrättelsebaserat säkerhetsföretag som verkar utomlands, och i Sverige med preventiv företagssäkerhet, utredningar, bakgrundskontroller och säkerhetsskyddsuppdrag.

Ägare: Ceder Capital och PKM Invest.

Vd: Richard Möller (sedan 29 oktober 2021).

Nettoomsättning: 138 miljoner kronor (2020)

Resultat efter finansnetto: 15,7 miljoner kronor (2020).

Antal anställda: Cirka 100.